

Þróun útflutnings - staðan í dag og vaxtataækifæri -

Bjarni Már Gylfason
Hagfræðingur SI

Útflutningsþing
6. maí 2010

- Drifkraftur hagvaxtar – þáttur útflutnings
- Þróun útflutnings – úr einhæfni í fábreytileika (20. öldin)
- Staðan í dag
- Vaxtataækifæri – úr fábreytileika í fjölbreytileika (21. öldin)

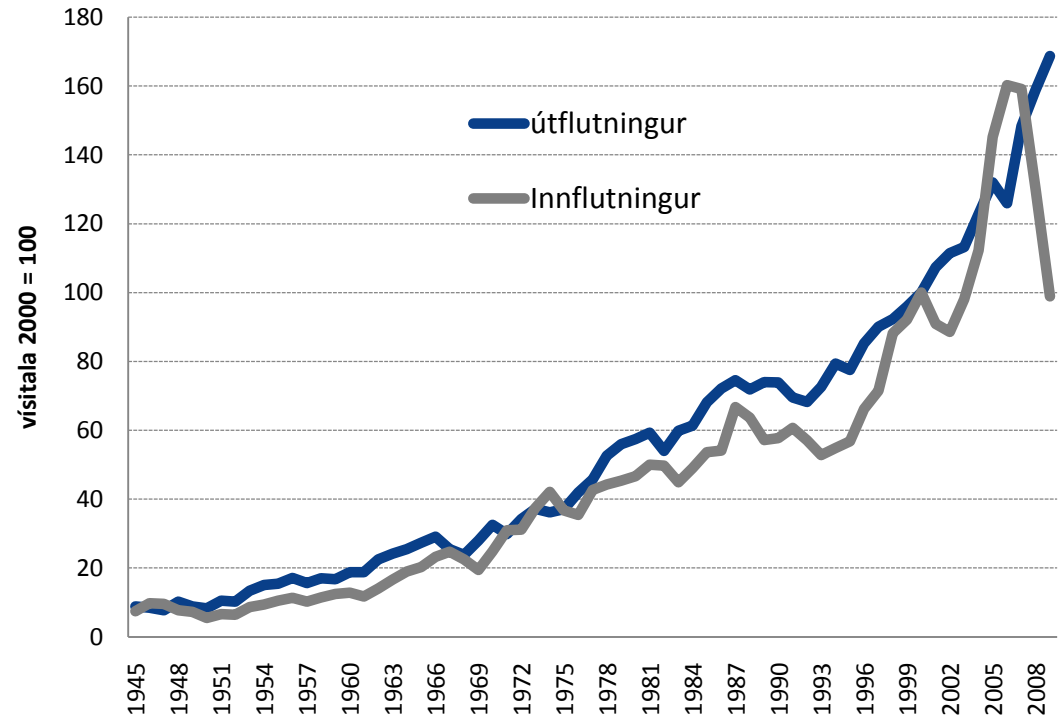
- Landsframleiðsla er mælikvarði á efnahagslegan styrk okkar og umsvif
- Landsframleiðsla er viss mælikvarði á þær tekjur sem falla til hjá okkur sem þjóð
- Breyting landsframleiðslu kallast í daglegu tali hagvöxtur
- Áhrif útflutnings á landsframleiðslu?
 - Hver milljarður í útflutningsverðmæti eykur landsframleiðslu um tilsvarandi upphæð
 - Aukinn útflutningur helst því beint í hendur við auknar tekjur og atvinnu

Þróun útflutnings

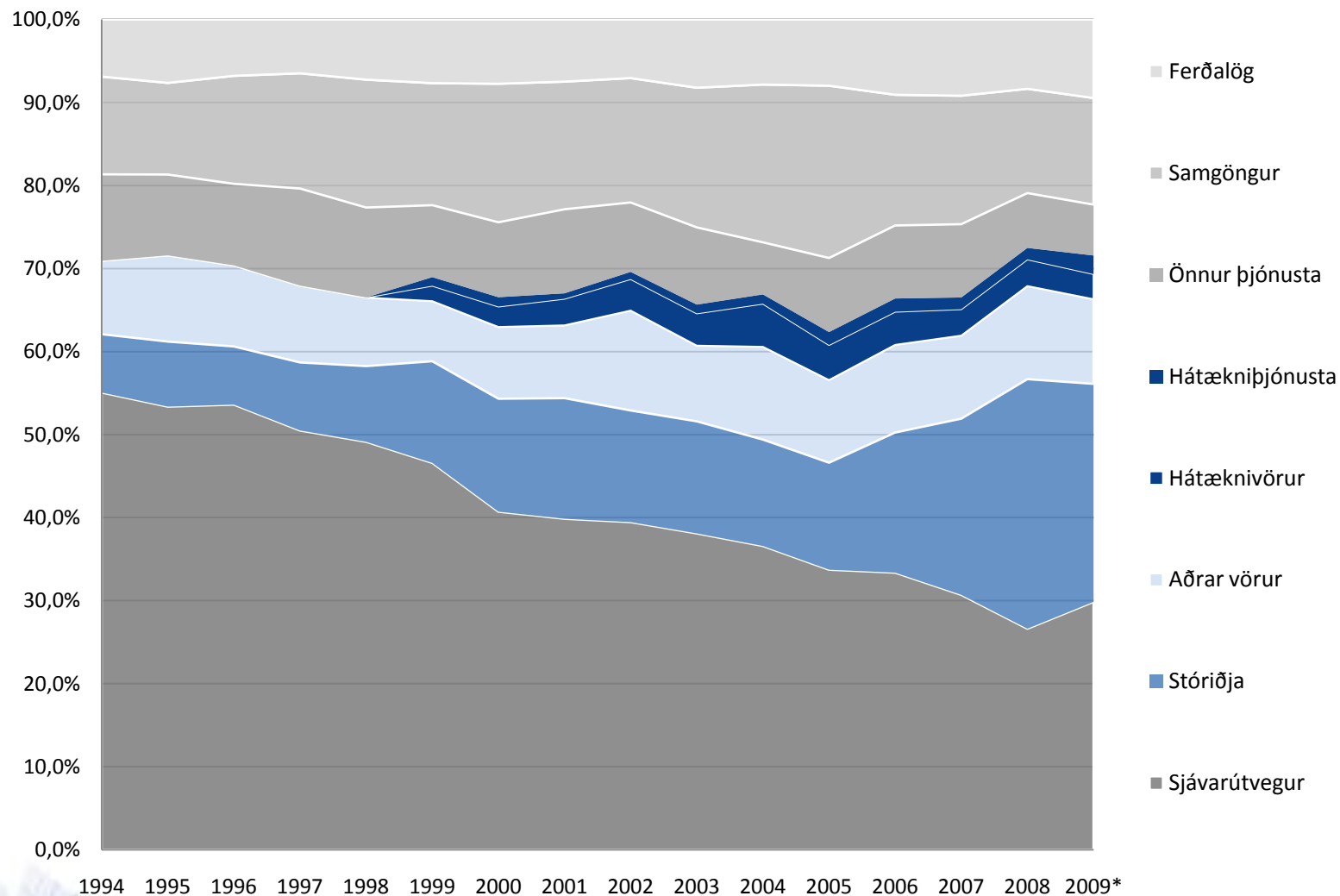
- Frá árinu 2000 hefur magn útflutnings aukist um tæp 70%. Innflutningur er kominn á sama stað og fyrir 10 árum.
- Yfir langt tímabil eykst útflutningur að jafnaði um 4-5% á ári.
- Innflutningur er sveiflukenndari og háður efnahagsástandi og gengi krónunnar.
- Þrátt fyrir kröftugan útflutning hefur löngum verið halli á viðskiptum við útlönd.

Magnvísitala inn- og útflutnings 1945-2009

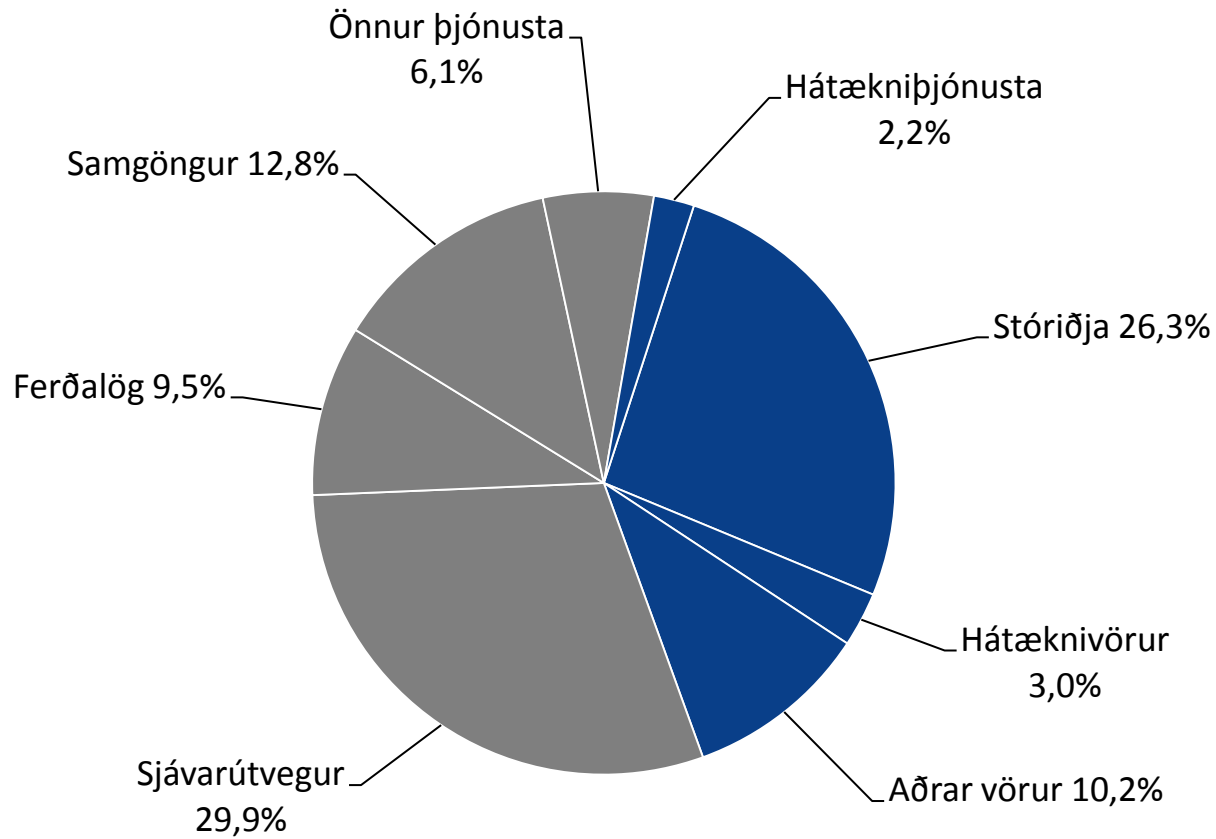
Heimild: Hagstofa Íslands – útreikningar SI

Hlutfallsleg skipting gjaldeyrstekna 1994-2009

Heimild: Hagstofa Íslands – útreikningar SI

Hlutfallsleg skipting gjaldeyristekna 2009

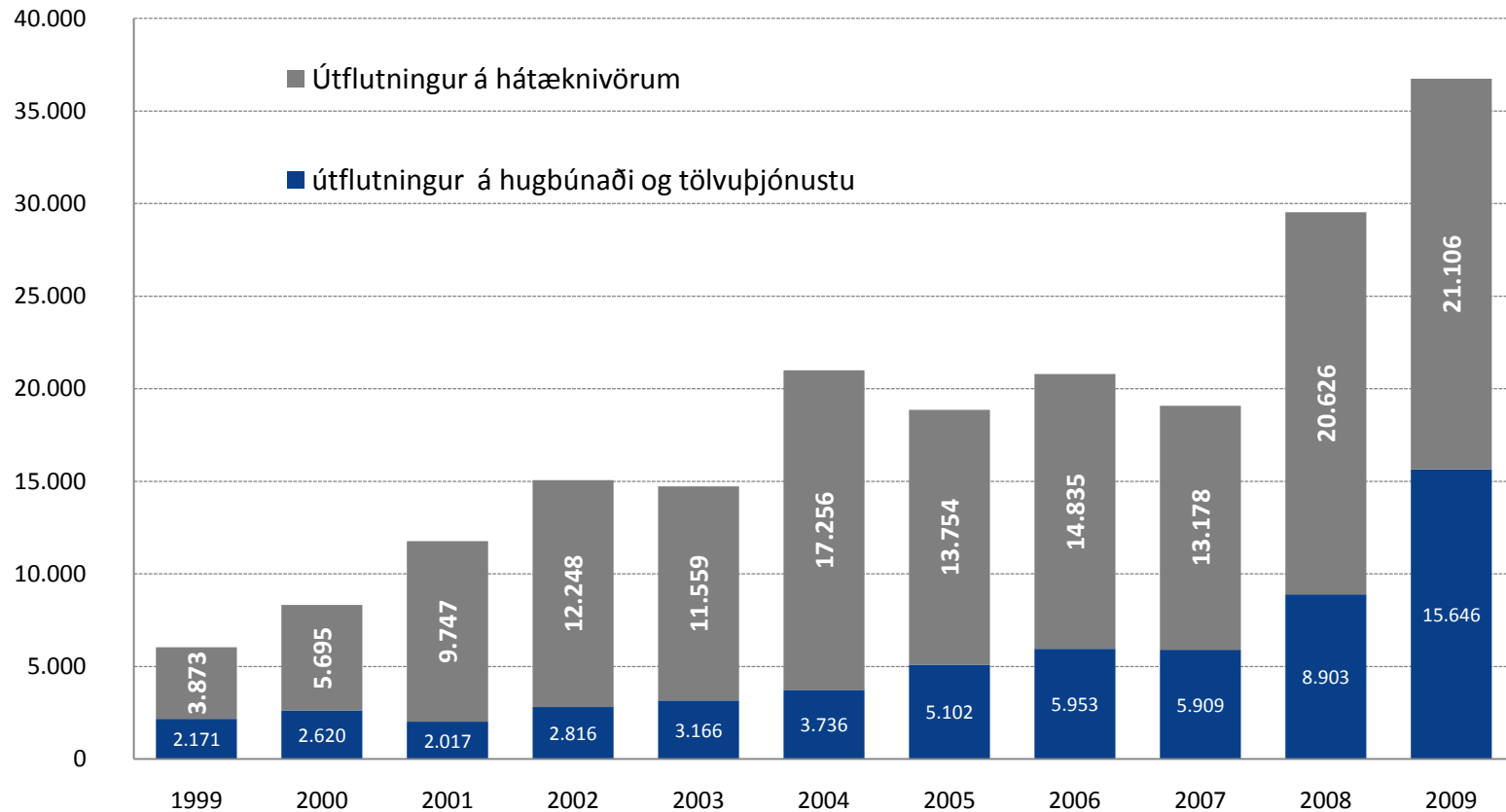

Heimild: Hagstofa Íslands – útreikningar SI

Hvað er nýtt að gerast?

Útflutningur á hátæknivörum og þjónustu 1999-2009

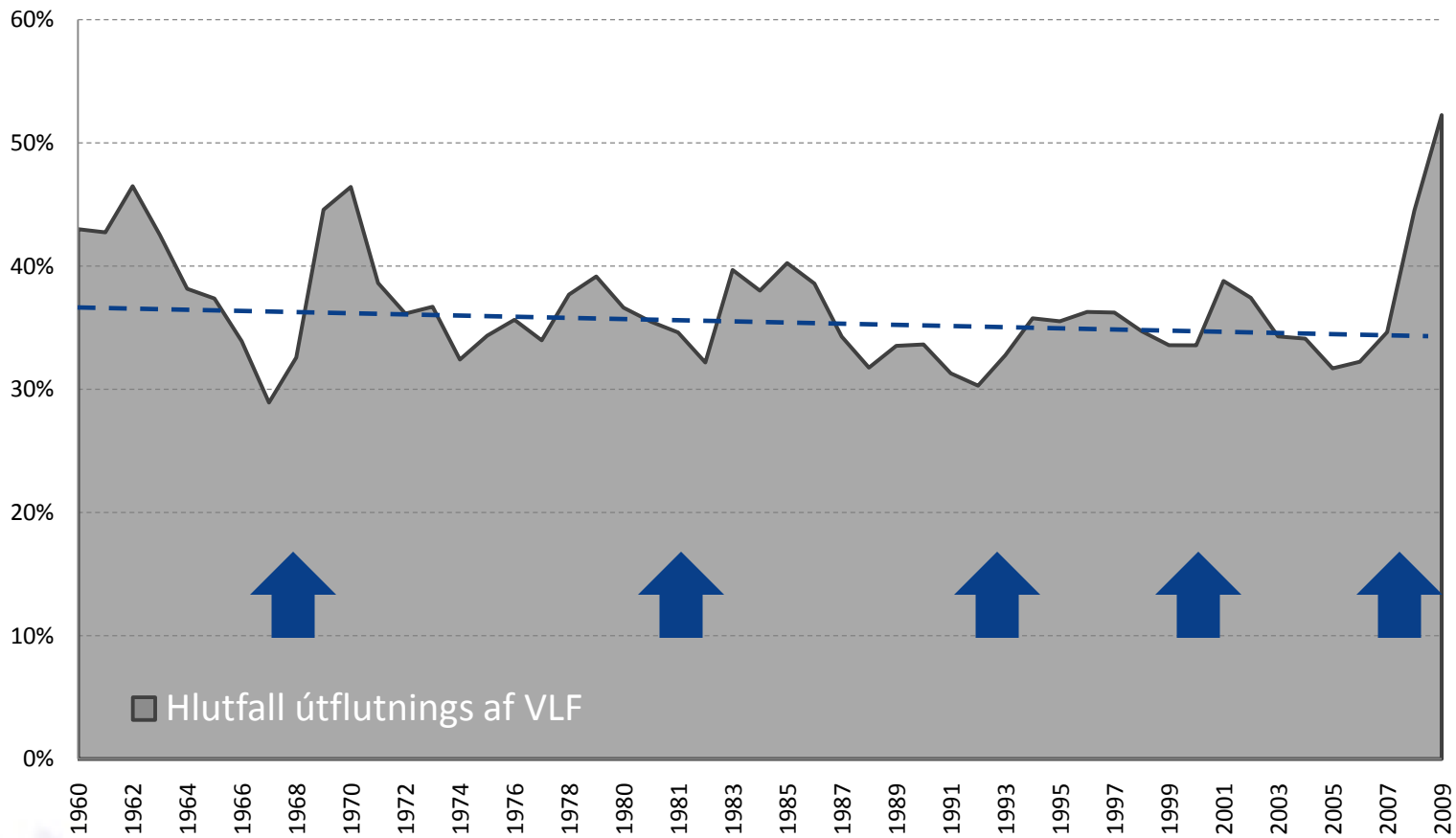

Heimild: Seðlabanki Íslands * Áætlun SI

Er umfang utanríkisviðskipta að aukast?

Vægi útflutnings sem hlutfall af landsframleiðslu 1960-2009

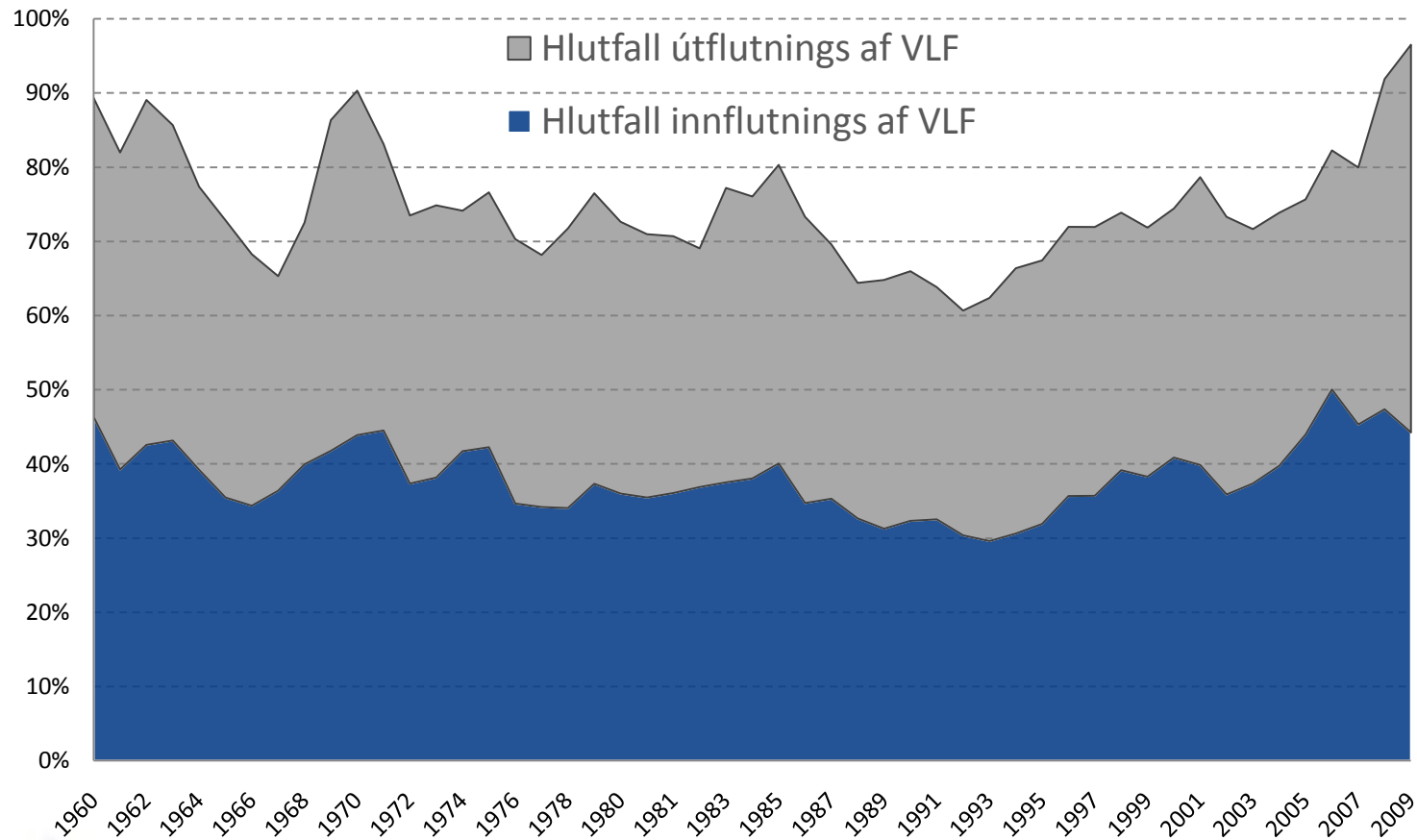

Heimild: Hagstofa Íslands – útreikningar SI

Er umfang utanríkisviðskipta að aukast?

Vægi utanríkisviðskipta í efnahagslífinu 1960-2009

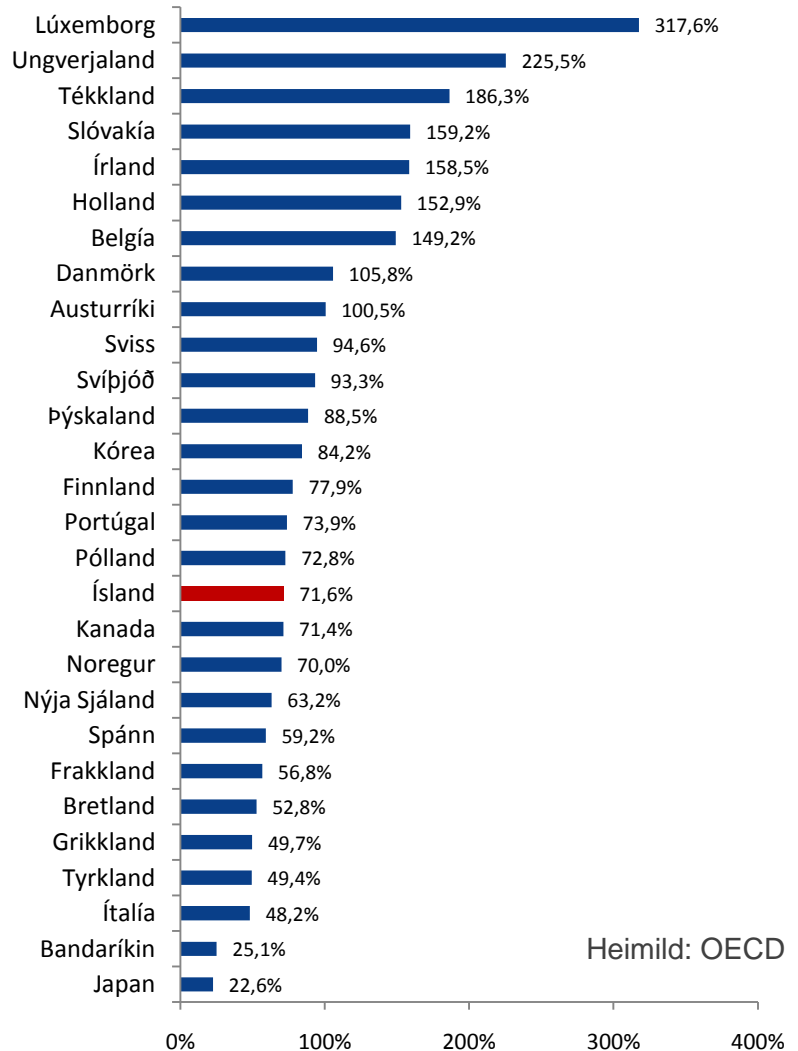

Heimild: Hagstofa Íslands – útreikningar SI

Er Ísland með mikinn útflutning?

- Vægi utanríkisviðskipta er lítið á Íslandi mælt sem hlutfall af landsframleiðslu
- Smáþjóðir í Evrópu hafa mun hærra hlutfall utanríkisviðskipta en Ísland
- Stór lönd hafa jafnan lægra hlutfall
- Kannski ágætt að vera svo aftarlega – svigrúm til umbóta

Skýringar á litlu vægi utanríkisviðskipta

- Landfræðileg lega
 - Ýmsar vörur njóta fjarlægðarverndar – gengur í báðar áttir
- Einhæfur útflutningur
 - flytjum lítið inn af hráefnum og fullvinnum vörur til útflutnings
- Hráefnadrifinn útflutningur (náttúruauðlindir)
 - Byggjum útflutning á innlendum hráefnum
- Smæð markaðar
- Þjónustuviðskipti
- Gjaldmiðillinn

Þáttur gjaldmiðils í utanríkisviðskiptum

- Rosen o.fl (2000) segir að lönd geti allt að þrefaldað utanríkisviðskipti með því að ganga í myntbandalag
- Þórarinn G. Pétursson og Breedon (2005) segja að utanríkisviðskipti á Íslandi geti vaxið um 60% og hlutfall utanríkisviðskipta af landsframleiðslu um 12 prósentustig ef gengið er í myntbandalag Evrópu
- Þessi aukning utanríkisviðskipta myndi lyfta landsframleiðslu á mann um 4%. Það jafngildir tæplega 200.000 kr. aukinni verðmætasköpun á hvern mann á ári
 - 22,5 milljarða fyrir íbúa Reykjavíkur og þá erum við ekkert byrjuð að tala um vexti og verðtryggingu
- Hvað sem mönnum finnst um ESB og evruna er ljóst að krónan heldur verulega aftur af utanríkisviðskiptum.
 - Veik króna hjálpar til núna en það er skammgóður vermir

Vaxtataækifæri

- Það er fyrirtækjanna að finna og skapa tækifæri – stjórnvöld skapa umgjörð
- Nýta fjölbreyttari innlend hráefni til fullvinnslu og útflutnings
- Örva útflutning á “tæknifrekum” verkefnum með lítinn “jaðarkostnað”
 - tölvuleikir og tónlist er gott dæmi
- Aukið frjálstræði í utanríkisviðskiptum, þ.m.t. fjármagnsflutningum og fjárfestingum
- Auka enn frekar stuðning við nýsköpun og nýfjárfestingar
 - helst í starfandi fyrirtækjum – frumkvöðlastarfssemi er afar tímafrek
- Almenn starfsskilyrði – stöðugleiki – vextir – gjaldmiðill
- Varast að byggja á forsendu um veika krónu og lágt raungengi til framtíðar